שמאי

אומר כל הנשים °דיין שעתן הלל אומר מפקידה לפקידה ואפילו לימים הרבה וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה ^א^אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת ^ב^כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ^ג^והמשמשת בעדים הרי זו כפקידה וממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה כיצד דיה שעתה היתה יושבת במטה ועסוקה בטהרות ופרשה וראתה היא טמאה והן טהורות אע"פ שאמרו מטמאה מעת לעת ^ד^אינה מונה אלא משעה שראתה: **גמ'** מאי טעמיה דשמאי קסבר העמד אשה על חזקתה ואשה בחזקת טהורה עומדת והלל כי אמר העמד דבר על חזקתו היכא דלית ליה ריעותא מגופיה אבל איתתא כיון

(עדיות פ"א מ"א) (לקמן יא. וש"נ)

שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן. אם ראתה דם די לנו אם מטמאה תרומה וטהרות שנגע בהן משעת ראייה ואילך ולא אמרי' כי היכי דהשתא אשתכח דם בבית החיצון אי הוה בדקה נמי מקמי הכי הוה אשתכח וכותלי בית הרחם העמידוהו וקיימא לן בפ' יוצא דופן (לקמן דף מ.) כל הנשים מטמאות בבית החיצון: **מפקידה לפקידה.** בדקה עצמה אמש בשבת ומצאתה טהורה והיום רביעי בדקה ומצאתה טמאה מיטמאין ומטמאה מספק כל הטהרות שנתעסקה בהן משעת בדיקת אמש בשבת דשמא עם סילוק ידיה ראתה וכותלי בית הרחם העמידוהו: **ואפי' לימים הרבה.** בין בדיקה ראשונה לשניה מטמאין כל הטהרות שנתעסקה בהן בינתיים אבל הנך דמקמי בדיקה קמייתא טהורות דהא כשבדקה עצמה מצאתה טהורה: **לא כדברי זה.** שהחמיר יותר מדאי דודאי כולי האי ימים רבים לא מוקמי ליה כותלי בית הרחם: **ולא כדברי זה.** שמיקל יותר מדאי: **אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה.** שאם יש ימים הרבה בין פקידה לפקידה לא מטמאינן להו לכולהו טהרות דבייני ובייני אלא אותם שנתעסקה בהם מאתמול בשעה הזאת וטעמייהו דרבנן מפרש לקמן (ד:) בגמרא. נמצא מעת לעת ממעטת זמן מפקידה לפקידה: **ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת.** שאם היה זמן מפקידה לפקידה מועט מזמן מעת לעת הולכין אחריו להקל כגון בדקה עצמה שחרית ומצאתה טהורה וחזרה ובדקה ערבית ומצאתה טמאה דאמרי' לקמן במתני' (דף יא.) פעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות לא מטמאינן טהרות של ליל אמש דהא בדקה שחרית ומצאתה טהורה וליכא למימר דהוי דם מאתמול בהאי שעתא אלא הנך טהרות דמבדיקת שחרית ואילך מטמאינן דהיינו מפקידה לפקידה: **על יד.** על כח מפקידה לפקידה הוא בא וממעטו כמו פוסל על ידו דיבמות (דף ט.) וכן הרבה: **כל אשה שיש לה וסת.** קבוע ג' פעמים ובדקה בשעת וסתה ומצאתה טמאה: **דיה שעתה.** וליכא למימר דמעיקרא הוה התם דודאי אורח בזמנו בא: **המשמשת בעדים.** שבודקה עצמה בעד דהיינו בסדין קודם תשמיש ולאחר תשמיש: **הרי זו כפקידה וממעטת על יד כו'.** ואם ראתה דם אחר כך בבדיקת ערבית והיא שמשה בצהרים בעדים לא מטמאינן טהרות דמבדיקת שחרית עד תשמיש שהרי קודם תשמיש בדקה ומצאתה טהורה וליכא למימר מקמי הכי הוה אלא הנך דמתשמיש ואילך טמאות: **אף על פי שאמרו כו'.** אשאין לה וסת קאי: **אינה מונה.** ימי נדה אלא משעה כו': **גמ' העמד אשה על חזקתה.** שהרי מספק אתה בא לטמאותה לענין טהרות דקודם ראייה ספק הוה לה דם מקודם לכן ספק לא הוה הלכך העמד אשה על חזקתה שהיתה קודם ראייה כשנתעסקה בטהרות אלו: **כגון ספק לא נגע** ל"ג דהתם לאו משום חזקה הוא דהא ספק טומאה ברשות הרבים טהור דהיינו ספק נגע הלכתא גמירי לה*:

*) [חולין ט:]

מעת לעת. (א) מפרש בגמ' דחולין לא אוכלין ולא שורפין ודוקא לקדשים או לתרומה אבל לחולין לכ"ע דיה שעתה דאוקמה לה בחזקת טהרה וא"ת מאי שנא מכל ספק טומאה דברה"י טמא ודאי אף לחולין ולא מוקמינן בחזקת טהרה משום דילפי' (לקמן דף ג:) מסוטה מדפריך בגמרא לר"ש אי מה סוטה טמאה ודאי ברה"י אף הכא טמאה ודאי ומשני אלא סוטה דאיכא רגלים לדבר משמע דלרבנן דאמרי ברה"י טמאות אתי שפיר וטעם דתרתי לריעותא לא הולך אלא לטמא אפילו ברה"ר וי"ל דלא ילפינן מסוטה לטמאה למפרע ולכך בטומאה דמעת לעת מוקמינן לה אחזקתה וא"ת במעת לעת דקיל טפי מאחר טומאות כדפרישית אמאי החמירו בו לטמאה אף ברה"ר ובכל שאר טומאות אמרינן ברה"ר ספקו טהור כדמוכח במתניתין דקאמר והלל כי קאמר אוקי מילתא אחזקתה כגון ספק נגע ספק לא נגע אבל במעל"ע כו' ולא אמרינן אוקי מילתא אחזקתה אלא ברה"ר אלמא במעת לעת אף ברה"ר טמא וכן לקמן (דף ה:) מוקי מתני' כשטלטלוה חברותיה במטה א"כ *אי לאו הלכתא והוי ר"ה כדמוכח בריש שני נזירים (נזיר נז.) ואפ"ה המטה טמאה ואע"ג דיש לדחות כגון שהכילה מפסקת בין נדה לחברותיה אין נראה דבהדיא יש בירושל' דמגעה בר"ה מטמא במעת לעת וי"ל דאף ברה"ר לא נטהר בקדשים משום חזקת טהרה כיון דאיכא ריעותא מגופה ואע"ג דמסוטה ילפינן לטהר ברה"ר אפי' היכא דליכא חזקה (ב) כמו שאפרש לקמן הכא לא ילפינן מסוטה משום שאשה שראתה השתא ודאי טמאה היא ולא גמרינן מסוטה לטהר ברה"ר אלא כמו ספק נגע ספק לא נגע שנכנס עתה בספק דומיא דסוטה ומיהו בדבר שאין בו דעת לישאל טהור במעת לעת דלקמן מקשינן אמתני' דבר שאין בו דעת לישאל הוא ומוקמינן בשחברותיה טפלום אותה במטה והיינו משום דדבר שאין בו דעת לישאל לא גמרינן מסוטה *אלא גמרינן לטהר מדרב גידל דאמר רב גידל (סוטה דף כט.) כתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הא ספק טהור וכתיב כל טהור יאכל בשר הא ספק טמא אלא כאן שאין בו דעת לישאל כאן שיש בו דעת לישאל ובטומאת בשר קדש שייך למפרע כמו להבא ועוד י"ל דלא גמרינן מסוטה*אלא טומאת מגע ולא טומאת ראייה לכך מטמא אף ברה"ר אבל דבר שאין בו דעת לישאל טהור דבטומאת בשר קדש שייך טומאה ע"י ראיית הזב או הנדה (ג) דאסור לאכול בשר קדש והוי בכלל כל טהור יאכל בשר (ויקרא ז) וא"ת מאי שנא דכנגע באחד בלילה (לקמן דף ד.) דמטמאין רבנן אף ברה"ר כדמוכח בתוספתא היכא דלא רחוו מי מבערב משום דכל הטומאות כשעת מציאתן ואשה נמי אמרינן (לקמן דף ד.) כיון דהכיתו בה דמים כאינה בדוקה דמיא ואמאי מטהרינן לחולין אף ברה"י וי"ל דלקמן [נמי] בנגע באחד בלילה מיירי בקדשים וכן קופה (לקמן דף ג:) דפריך הלל לשמאי איירי בקדשים דאי לאו הכי תקשה ליה לנפשיה וכן פלוגתא דחזקיה ור' יוחנן (שם) (ד) המעלה י' דליים מים מיירי במים שנעשו על טהרת הקדש לגוש בהן עיסת מנחות או להזות בהן בשר קדש דכקדש דמו וא"ת ומ"ש דאמרינן בנגע באחד לשרוף וכמעת לעת אמרינן תולין דאשה נמי מיקריא במקום מציאתה דכל מקום שהיא טומאה עמה דאי לאו הכי תקשי אשה לחזקיה דמטהר בקופה ממקום למקום וי"ל משום דלבו טוקפו ויבטל מפריה ורביה דסבר השכיחא טומאה כיון ששורפין עליה תרומה ופרים דכה"ג אמרינן לקמן (דף ג:) והא דפריך הלל לשמאי היינו משום דלבו טוקפו לא היה לו לטהר לגמרי *אך קשה לפ"ה מאי פריך להלל ממקוה נימא משום דלבו נוקפו וא"ת אמאי מטהר שמאי טפי באשה מבקופה ונגע באחד אע"ג דמשני שמאי דאשה אין לה שוליים היינו לאוי ליגנא דאי הוה דם מעיקרא הוה אתי אבל לטהר לגמרי ליה לן האי טעמא וי"ל דטעמא דשמאי משום דאשה בדוקה היא והא דקאמר כיון דהכיתו בה דמים *כאינה בדוקה דמיא היינו להלל וא"ת לר"מ אמאי מטמא בנגע באחד ובאשה תולין וי"ל משום (ה) דמוקמה אחזקתה ואשה משום דליכא ריעותא מגופה: **והלל** כי אמר דמוקי מילתא אחזקתיה כגון ספק נגע ספק לא נגע היינו בר"ה כדפרישית אבל ברה"י לא מוקמינן אחזקתיה והוי טומאה ודאי (ו) ילפינן מסוטה ודוקא ספק נגע ספק לא נגע הוי ודאי טמא אבל טמא שנגע באחד מן הככרות ואינו יודע באיזה מהם נגע הוו שניהם טמאים מספק ואינן שורפין שניהם בודאי דלא גמרינן מסוטה אלא דבר שיכול להיות והכא האחד טהור בודאי וכן משמע בריש שני נזירים (נזיר נז.) דקתני אמר להם אחד ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין קרבן טומאה וקרבן טהרה ולא מייתי כל אחד קרבן טומאה משום דלא גמרינן מסוטה אלא דבר שיכול להיות והא דפריך התם ואמאי מייתו קרבן טומאה לייתו תרוייהו קרבן טהרה דהאחד שאמר לשנים הוו להו ג' והוי ר"ה וספקו טהור אע"ג דלאו יכול להיות שיהא שניהם טהורין דהאחד ודאי טמא וכן גבי שני שבילים בפ"ק דפסחים (דף י.) מטהרינן שניהם כבאו לישאל זה אחר זה ואע"ג שבודאי נטמא האחד התם *לאו מסוטה גמרינן אלא דמוקמינן כל אחד בחזקת טהרה כדאיתא הכא דהוי טעמא משום דמוקמינן מילתא אחזקתיה *ומיהו היכא דליכא חזקה לטהרה מטהרינן ברה"ר מסוטה כמו מקוה שנמדד ונמצא חסר דמטהר ר"ש ברה"ר דגמרינן מסוטה אע"ג דליכא למימר העמד מקוה על חזקתו דאדרבה העמד טמא על חזקתו ואם תאמר והיכי ילפינן מסוטה לטהר ברשות הרבים אפילו ליכא חזקה הא סוטה אית לה חזקת טהרה ויש לומר כיון דקינא לה ונסתרה איתרע חזקתה ואע"ג דלאו טהורה בר"ה מכל מקום איתרע חזקתה דשייך קנא סתירה באפילו ובלילה התם

*) [נ"ל ספסלו]

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ג מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ד ופ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קיא:

ב ב מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ד ופ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ה סמג שם:

ג ג מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכ' ד:

ד ד מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

◆

תוספי הרא"ש

[illegible]

תוספי הרא"ש

[illegible]

הגהות הב"ח (א) תוס' ד"ה מעת לעת מפרש בגמ' [illegible]: (ב) בא"ד כמו שאפרש לקמן [illegible]: (ג) בא"ד או הנדה דאסורים לאכול בשר: (ד) בא"ד ור' יוחנן וכן המעלה י' דליים: (ה) בא"ד וי"ל משום דמוקמינן אחזקתיה ואשה משום: (ו) ד"ה והלל וכו' ודאי דילפי' מסוטה:

גליון הש"ס [illegible]

מוסף רש"י כל הנשים. הרואות דם, דיין שעתן. לטמא טהרות משעת ראייתן ואילך (שבת טו.). מפקידה לפקידה. למפרע, מבדיקה זו ועד בדיקה הראשונה, שאם בדקה היום ומצאתה טהורה ובדקה לסוף שבוע ומצאתה טמאה, חוששין למגעה [illegible] שמא עם סילוק ידיה ראתה (שם). מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה. [illegible]